

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 22XCdo/97/2016
Identifikačné číslo spisu: 4312216918
Dátum vydania rozhodnutia: 17.01.2017
Meno a priezvisko: JUDr. Jana Zemková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:4312216918.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne POHOTOVOSTĚ, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Pribinova 25, IČO: 35 807 598, zastúpenej advokátskou kanceláriou Fridrich Paľko, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Grösslingova 4, IČO: 36 864 421, proti žalovanej Slovenskej republike, za ktorú koná Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, so sídlom v Bratislave, Župné nám. 13, o náhradu majetkovej škody a nemajetkovej ujmy, vedenom na Okresnom súde Nitra pod sp.zn. 19C/86/2013, o dovolaní žalobkyne proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre z 31. marca 2015, č.k. 15Co/130/2014-105, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Žalovaná m á n á r o k na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Žalobkyňa žalobou doručenou Okresnému súde Levice 28. septembra 2012 sa voči žalovanej domáhala, aby súd zaviazal žalovaného na zaplatenie titulom majetkovej škody sumu vo výške 175,- € a titulom nemajetkovej ujmy sumu 387,24 €, ako aj k náhrade trov konania. Návrh odôvodnila tým, že žalobkyňa navrhla súdnemu exekútorovi vykonať exekúciu z dôvodu nerešpektovania zmluvných dojednaní zo strany dlžníka L. W. a vymôcť pohľadávku, ktorá vznikla neplnením záväzku vyplývajúceho zo Zmluvy o úvere č. 4370329. Exekučný súd nerozhodol o žiadosti o zmenu exekútora v lehote 30 dní, teda s omeškaním viac ako 216 dní. Postup exekučného súdu hodnotí ako nesprávny a v rozpore so zákonom, konkrétne ustanovenie § 44 ods. 8 Exekučného poriadku, ak v predmetnom prípade neexistuje okolnosť, ktorá by umožňovala exekučnému súde postupovať nesústredene a so zbytočnými priet'ahmi. Vzhľadom na to žiadala, aby Krajský súd v Nitre rozhodol o prikázaní tejto veci inému súde toho istého stupňa.

2. Po vyjadrení sudcov Okresného súdu Levice k námietke zaujatosti, ktorú vzniesla žalobkyňa, Krajský súd v Nitre uznesením z 25.10.2012, sp.zn. 9 NcC 535/2012 rozhodol, že sudcovia Okresného súdu Levice sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania tejto veci (§ 16 ods. 1 O.s.p.). V dôsledku vylúčenia všetkých sudcov rozhodol o prikázaní veci inému súde toho istého stupňa, a to Okresnému súde Nitra

(§ 12 ods. 1 a 3 O.s.p.).

3. Okresný súd Nitra rozsudkom z 24. februára 2014, č.k. 19C/86/2013-57 návrh zamietol a žalovanej náhradu trov konania nepriznal (§ 142 ods. 1 O.s.p.) Uviedol, že z obsahu exekučného spisu zistil, že navrhovateľ sa domáhal, aby súd zaviazal odporcu na zaplatenie titulom majetkovej škody sumu vo výške 175,- € a titulom nemajetkovej ujmy sumu 387,24 €, ako aj k náhrade trov konania. Návrh odôvodnil tým, že navrhovateľ navrhol súdnemu exekútorovi vykonať exekúciu z dôvodu nerešpektovania zmluvných dojednaní zo strany dlžníka L. W. a vymôcť pohľadávku, ktorá vznikla neplnením záväzku vyplývajúceho zo Zmluvy o úvere č. 4370329.

4. Exekučný súd šetrením zistil, že žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie podal súdny exekútor na súd dňa 19.04.2006, k čomu pripojil návrh na vykonanie exekúcie zo dňa 12.03.2006 a rozhodcovský rozsudok, súd vydal poverenie 04.05.2006. Dňa 23.10.2010 požiadal oprávnený o zmenu exekútora a súd tento návrh dňa 22.06.2011 zamietol. Žalobkyňa sa domáhala škody za nesprávny úradný postup. Súd v tomto prípade neskúmal, či prišlo k prieťahom v konaní, ale zisťoval, či došlo k nedodržaniu zákonnej, primeranej lehoty, z akého dôvodu a či je to dôvod na náhradu škody, a či nejaká škoda vznikla.

5. Exekučný súd uviedol, že škoda nemôže byť uplatnená v paušálnej čiastke, ale musí byť preukázaná, že práve pre nesprávny úradný postup došlo k výške škody, ktorá musí byť preukázaná, že práve pre nesprávny úradný postup došlo k výške škody, ktorá musí byť vyčíslená presne a musí byť preukázaná aj príčinná súvislosť, čo však žalobkyňa nepreukázala a ku škode neprodukovala ani žiadne dôkazy. Pokiaľ ide o nárok na nemajetkovú ujmu, súd v tomto konštatuje, že nevidel dôvod pre finančnú satisfakciu, nebola preukázaná príčinná súvislosť medzi nesprávnym úradným postupom a vznikom škody, keďže žalobkyňa nepreukázala ani vznik škody. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p.

6. Krajský súd v Nitre na odvolanie žalobkyne, rozsudkom z 31. marca 2015 sp.zn. 15Co/130/2014 napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil a žalovanej náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. Odvolací súd sa v zmysle § 219 ods. 2 O.s.p. v celom rozsahu stotožnil aj s odôvodnením napadnutého rozhodnutia. Na zdôraznenie uviedol, že postupom prvostupňového súdu nedošlo k odňatiu možnosti konať pred súdom, pričom žalobkyňa túto vadu ani nekonkretizovala. Za nedôvodnú považoval aj námietku o aplikácii novej právnej úpravy § 9 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z.z., keď dospel k záveru, že súd prvého stupňa v napadnutom rozhodnutí citoval toto ustanovenie v znení účinnom ku dňu začatia tohto konania a podania žiadosti o vydanie poverenia.

7. Uvedený rozsudok odvolacieho súdu napadla žalobkyňa dovolaním, v ktorom žiadala zrušiť rozhodnutia súdov oboch nižších stupňov a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie, lebo v danom prípade:

a) rozhodoval vylúčený sudca (§ 237 písm. g/ O.s.p.). K názoru, že došlo k tejto procesnej vade, dospela žalobkyňa na základe toho, že existujú objektívne dôvody (na ktoré poukázala v podanej žalobe), pre ktoré sú všetci sudcovia okresného súdu vylúčení, v dôsledku čoho má byť vec postúpená inému okresnému súdu,

b) účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.). Túto procesnú vadu vyvodzovala žalobkyňa z toho, že dovolaním napadnuté rozhodnutie je prekvapivé, pretože popiera konštantnú judikatúru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a je v rozpore so zákonom a ústavnou úpravou. Odňatie možnosti konať pred súdom videla aj v tom, že rozhodnutie odvolacieho súdu je nepreskúmateľné, nakoľko nie je dostatočne odôvodnené. V konaní bola podľa názoru žalobkyne porušená aj základná zásada civilného procesu - kontradiktórnosť konania, keď súdy oboch stupňov založili svoje rozhodnutia na skutočnostiach a právnych argumentoch, ku ktorým sa nemohla žalobkyňa vyjadriť s cieľom ovplyvniť súdne konanie vo svoj prospech.

8. Žalovaná sa k dovolaniu písomne nevyjadrila.

9. Podľa prechodného ustanovenia § 470 ods. 1 Civilného sporového poriadku č. 160/2015 Z.z. (ďalej

len „CSP“), ktorý nadobudol účinnosť 1. júla 2016, platí, že ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Podľa § 470 ods. 2 veta prvá CSP právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované.

10. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu, zastúpená advokátom, bez nariadenia dovolacieho pojednávania, dospel k záveru, že uvedené dovolanie žalobkyne smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné, preto dovolanie treba odmietnuť (§ 447 písm. c/ CSP).

11. Vzhľadom na obsah dovolania, v ňom zvolenú argumentáciu a vytýkané nedostatky sa dovolací súd osobitne zameril na skúmanie, či postupom odvolacieho súdu nebola žalobkyňi odňatá možnosť pred súdom konať (§ 237 písm. g/ O.s.p.), resp. či vo veci nerozhodol vylúčený sudca (§ 237 písm. g/ O.s.p.).

12. Inštitút odňatia možnosti konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. bol po nadobudnutí účinnosti novej právnej úpravy nahradený inštitútom podľa § 420 písm. f/ CSP, podľa ktorého dovolacím dôvodom bude nesprávny procesný postup súdu, ktorým znemožnil strane aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

13. Žalobkyňa v dovolaní tvrdila, že jej bola odňatá možnosť pred súdom konať v dôsledku toho, že rozhodnutie odvolacieho súdu je „prekvapivé“, lebo a/ popiera doterajšiu konštantnú judikatúru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, b/ je založené na „tvrdeniach, ktoré sú sofistickým odôvodnením nespravodlivosti“, c/ je v rozpore so zákonom a ústavou. Neuvedla však žiadnu konkrétnu procesnú situáciu v konaní pred odvolacím alebo prvostupňovým súdom, ktorá by mohla založiť namietanú vadu konania. Abstraktné konštatovanie „v rozpore so zákonom a ústavou“ - „sofistikované odôvodnenie nespravodlivosti“ - „popieranie konštantnej judikatúry“, samé osebe nepredstavujú účinnú obranu, pretože tu chýbajú konkrétne argumenty zakladajúce presvedčivosť uvádzaných tvrdení.

14. Predvídateľné je také rozhodnutie, ktorému predchádza predvídateľný postup pri konaní a rozhodovaní. Zákon ustanovuje, že strany by nemali byť zaskočené možným iným právnym posúdením veci súdom bez toho, aby im bolo umožnené tvrdiť skutočnosti významné z hľadiska sudcovho právneho názoru a navrhnúť na ich preukázanie dôkazy. Rovnako by nemali byť zaskočené takým postupom súdu, ktorý nemá oporu v predvídateľnom právnom postupe súdu, ktorý nie je v súlade s procesným právom a jeho pravidlami (viď Najvyšší súd Slovenskej republiky sp.zn. 7 Cdo 42/2010).

15. V prejednávanej veci odvolací súd potvrdil rozhodnutie súdu prvého stupňa, keď sa v celom rozsahu stotožnil aj s jeho odôvodnením (§ 219 ods. 1, 2 O.s.p.), čím dal zároveň nepochybne najavo, že sa stotožňuje i s jeho právnym posúdením veci. Oba nižšie súdy dospeli k rovnakým právnym záverom o nepreukázaní predpokladov vzniku zodpovednosti za škodu nesprávnym úradným postupom (nedošlo k preukázaniu nesprávneho úradného postupu, vzniku škody, a príčinnej súvislosti medzi nesprávnym úradným postupom a škodou). Keďže odvolací súd nezaložil svoje rozhodnutie „nečakane“ a nepredvídateľne na iných (nových) právnych dôvodoch než súd prvého stupňa, nevznikla mu povinnosť vyplývajúca z ustanovenia § 213 ods. 2 O.s.p. Dovolacia námietka žalobkyne, že išlo o tzv. prekvapivé rozhodnutie odvolacieho súdu preto nie je dôvodná.

16. Pokiaľ žalobkyňa namietala nedostatky v odôvodnení rozsudku odvolacieho súdu, dovolací súd poukazuje na stanovisko občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 3. decembra 2015, ktoré bolo publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 2/2016 a ktorého právna veta znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm.

f/ Občianskeho súdneho poriadku“.

17. V predmetnej veci odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil ako vecne správny, pričom sa v celom rozsahu stotožnil aj s jeho odôvodnením, preto pri skúmaní otázky, či odvolací súd svoje rozhodnutie dostatočne odôvodnil, bolo potrebné vychádzať aj z dôvodov, na ktoré v zmysle § 219 ods. 2 O.s.p. poukázal. Súd prvého stupňa v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol rozhodujúci skutkový stav, primeraným spôsobom opísal priebeh konania, stanoviská procesných strán k prejednávanej veci, výsledky vykonaného dokazovania a citoval právne predpisy, ktoré aplikoval na prejednávany prípad a z ktorých vyvodil svoje právne závery. Odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia skonštatoval správnosť skutkových a právnych záverov súdu prvého stupňa, na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia súdu prvého stupňa poukázal na najzásadnejšie aspekty prípadu, reagoval aj na odvolacie námietky žalobkyne a náležite vysvetlil, prečo ich nepovažoval za opodstatnené. So zreteľom na uvedené, dovolací súd konštatuje, že v danom prípade obsah spisu nedáva žiadny podklad pre to, aby sa v prejednávanej veci uplatnila druhá časť právnej vety vyššie spomínaného stanoviska, nakoľko právo žalobkyne na riadne odôvodnenie rozsudku porušené nebolo. Rozhodnutie odvolacieho súdu sa v žiadnom prípade nedá označiť za svojvoľné, zjavne neodôvodnené, resp. ústavne nekonformné, nakoľko odvolací súd sa pri výklade a aplikácii zákonných predpisov neodchýlil od znenia príslušných ustanovení a nepoprel ich účel a význam. Za vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv žalobkyne.

18. Žalobkyňa v dovolaní zároveň namietala, že v konaní došlo k porušeniu zásady kontradiktórnosti súdneho konania, lebo súdy oboch stupňov založili svoje rozhodnutia na skutočnostiach a právnych dôvodoch, ku ktorým sa nemohla vyjadriť s cieľom ovplyvniť konanie vo svoj prospech. Táto jej námietka ale neobstojí.

19. Právo na kontradiktórne konanie znamená, že procesné strany musia dostať príležitosť nielen predložiť všetky dôkazy potrebné na to, aby ich návrh uspel, ale i zoznámiť sa so všetkými ďalšími dôkazmi a pripomienkami, ktoré boli predložené s cieľom ovplyvniť rozhodnutie súdu a vyjadriť sa k nim. Na základe zásady kontradiktórnosti by súdne rozhodnutie malo vychádzať predovšetkým z výsledkov konfrontácie strán v spore, z ktorých každá musí mať možnosť vyjadriť sa k požiadavkám a tvrdeniam druhej strany a právo na to, aby sa vypočuli jej argumenty. Požiadavky vyplývajúce z uvedenej zásady vymedzil ESĽP v mnohých svojich rozhodnutiach tak, že jedným z prvkov spravodlivého procesu v zmysle čl. 6 ods. 1 dohovoru je jeho kontradiktórny charakter (Mantovanelli v. Francúzsko z 18. marca 1997).

20. Z obsahu spisu vyplýva, že žalobkyni bolo doručené vyjadrenie žalovanej, že v konaní pred súdom prvého stupňa bola vypočutá, mala možnosť predkladať alebo navrhovať dôkazy, vyjadriť sa k tvrdeniam protistrany, ako aj k vykonaným dôkazom (viď pojednávanie z 15. augusta 2013). Prípadnú nesprávnosť skutkových a právnych záverov súdu prvého stupňa mohla žalobkyňa následne namietat v odvolaní, čo aj využila. Ako už bolo vyššie spomenuté, odvolací súd sa jej námietkami zaoberal a v odôvodnení rozsudku sa s nimi náležite vysporiadal. Žalobkyňa tak už cestou riadneho opravného prostriedku dosiahla sledovaný účel (vplyv na konanie); tvrdenie že jej v tejto spojitosti bola odňatá možnosť pred súdom konať nemá preto žiadne opodstatnenie (k tomu porovnaj m. m. R 39/1993). Aj podľa konštantnej judikatúry ESĽP nedostatok pri uplatňovaní niektorých záruk spravodlivého súdneho konania, napr. na súde prvého stupňa, môže byť korigovaný konaním na druhostupňovom súde (Le Compte, Van Leuven a De Meyere v. Belgicko z 23. júna 1981, Adolf v. Rakúsko z 26. marca 1982, Feldbrugge v. Holandsko z 29. mája 1986; porovnaj tiež uznesenie I slávneho súdu Slovenskej republiky sp.zn. I. ÚS 1/2013 zo 16. januára 2013).

21. Žalobkyňa napokon namietala, že vo veci konal a rozhodoval vylúčený sudca (§ 237 písm. g/ O.s.p.). Poukázala na to, že v žalobe uviedla objektívne dôvody (ak bol sám okresný súd ako štátny orgán škodcom v spore medzi ňou a štátom, tak je vylúčené, aby prostredníctvom sudcov rozhodoval predmetný spor), pre ktoré sú všetci sudcovia Okresného súdu Levice vylúčení z prejednávania a rozhodovania veci a vec má byť postúpená inému okresnému súdu.

22. Sudca je vylúčený z prejednávania a rozhodovania sporu, ak so zreteľom na jeho pomer k sporu, k stranám, ich zástupcom alebo osobám zúčastneným na konaní možno mať odôvodnené pochybnosti o jeho nezaujatosti (§ 49 ods. 1 CSP).

23. V danom prípade žalobkyňa v podanej žalobe namietala zaujatosť sudcov Okresného súdu Levice, ktorí údajne (podľa tvrdenia žalobkyne) svojim nesprávnym úradným postupom v inej právnej veci vedenej na tamojšom súde založili zodpovednosť žalovanej za majetkovú a nemajetkovú ujmu v zmysle zákona č. 514/2003 Z.z. Krajský súd v Nitre uznesením z 25. októbra 2012, sp.zn. 9 NcC 535/2012, rozhodol, že sudcovia Okresného súdu Levice sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania tejto veci a prikázal vec Okresnému súdu Nitra.

24. Po preskúmaní obsahu spisu dovolací súd zistil, že v danom prípade bol dodržaný zákonný procesný postup, keď vec bola predložená na rozhodnutie o námietke zaujatosti vznesenej žalobkyňou Krajskému súdu v Nitre ako nadriadenému súdu, ktorý uznesením z 25. októbra 2012, sp.zn. 9 NcC 535/2012, rozhodol o vylúčení sudcov Okresného súdu Levice a vec prikázal Okresnému súdu Nitra. Následne bola vec náhodným výberom pomocou technických prostriedkov a programových prostriedkov pridelená na prejednanie a rozhodnutie sudkyňi Okresného súdu Nitra Mgr. Adriane Halajovej (č.1. 16 spisu). Žalobkyňa v ďalšom konaní voči tej i o sudkyňi námietku zaujatosti nevzniesla a v podanom dovolaní výslovne neuviedla konkrétne objektívne okolnosti, z ktorých by bolo možné vyvodiť zaujatosť vo veci konajúcej sudkyne (sudcov), keď z obsahu podaného dovolania vyplýva, že poukazuje iba na námietky prv uvedené v podanej žalobe. Dovolací súd nezistil dôvody, pre ktoré by mala byť vo veci konajúca a rozhodujúca sudkyňa okresného súdu vylúčená z prejednávania a rozhodovania veci, rovnako nezistil ani dôvody, pre ktoré by bolo možné pochybovať o nezaujatosti sudcov, ktorí ako členovia odvolacieho senátu na odvolacom súde rozhodovali v tejto veci. Pokiaľ žalobkyňa v dovolaní namieta, že vo veci rozhodoval vylúčený sudca poukazujúc na námietku zaujatosti uvedenú v podanej žalobe, dovolací súd poznamenáva, že uvedená do volacia námietka je nedôvodná, nakoľko Krajský súd v Nitre (vyššie uvedeným uznesením) vylúčil všetkých sudcov Okresného súdu Levice z prejednávania a rozhodovania veci.

25. Z uvedených dôvodov dospel dovolací súd k záveru, že námietka žalobkyne o existencii procesnej vady konania v zmysle § 420 písm. e/ CSP nie je opodstatnená.

26. Vzhľadom na to, že v dovolacom konaní sa nepotvrdila existencia procesných väd konania tvrdených dovolateľkou, nevyšli najavo ani iné vady uvedené v § 420 CSP a prípustnosť podaného dovolania nevyplýva z ustanovenia § 421 CSP, Najvyšší súd Slovenskej republiky odmietol procesné neprípustné dovolanie žalobkyne podľa § 447 písm. c/ CSP v spojení s § 386 písm. c/ CSP.

27. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd v zmysle § 451 ods. 3 veta druhá CSP neodôvodňuje. O výške náhrady trov konania žalovanej rozhodne súd prvej inštancie (§ 262 ods. 2 CSP).

28. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.